

Изъ тѣсната горска пѣтека, която се спуща къмъ бързотечния Витъ, се точи върволица отъ войници и башибозуци. Всички сж въоръжени отъ главата до петитѣ. Вървятъ бавно, предпазливо. Очитѣ имъ оглеждатъ на всички страни — и близки шубраци, и далечни балкански канари.

Предъ тѣхъ прегърбенъ, прежълтѣлъ като сминъ, заприличалъ на смъртникъ, съ вързани отзаде ръце, крета бай Станчо. Съ мжка движи той разглобена снага. Всѣко движение му причинява болка, на всѣка крачка изохква. И все пакъ той напрѣга сетни сили, защото ударитѣ на ятаганитѣ не преставатъ да плющатъ по снагата му.

Призналъ бѣ бай Станчо, че е срещналъ комити. И водѣше той потерята, за да покаже, кжде е скривалището на войводата Бенковски и тримата му другари. Насила предателъ.

Върви бай Станчо, а черни мисли притискатъ измъчената му душа. — По-добре да бѣха го съсѣкли. По-добре да бѣха го застреляли. . . Да не става предателъ. Какъ ще почерни името си? Какъ ще замърси честъта на кжщата си?

— Ехъ, и тѣ сж българи. Християнски души. Прежалили свой животъ, и кжща и челядь. Тръгнали сж българско да освобождаватъ, за братско добруване да се борятъ. . . И сега трѣбва да ги предамъ, да ги изловятъ, избиятъ. Боже, какъвъ грѣхъ слагамъ на душата си! . . .

И колкото повече приближаваха скривалището, толкова краката му се подкосяваха и очитѣ му се примрежваха.

— Не! не бива! грѣхота е! Не ща да се запомнямъ съ лошо! . . . отсѣче той гласно, когато бѣ стѣпилъ на срѣдата на дървения мостъ, който съединяваше двата стрѣмни брѣга на буйния Витъ и въ мигъ се хвърли въ водната дълбочина. . .

Потерята остана като вдървена. Ни дума, ни движение.

Пѣнливитѣ вълни на рѣката отвлѣкоха трупа на бай Станча, а заедно съ него и тайната на скривалището.

Кой бѣше тоя бай Станчо? — Единъ българинъ. Добъръ българинъ. За него историята нищо повече не казва. Но и това, което е запазила за него, е достатъчно.

(По З. Стояновъ).

